

Honderd jaar Corbett

Relevantie van een groot maritiem strateeg

De belangrijkste Britse maritieme strateeg, Julian Stafford Corbett, publiceerde precies honderd jaar geleden zijn hoofdwerk *Some Principles of Maritime Strategy*. Dit artikel gaat in op de relevantie van het denkwerk van Corbett voor de maritieme strategie van de 21ste eeuw. Daarbij komt het nut van strategie aan de orde, een vergelijking van Corbett's maritieme theorieën met die van de Amerikaan Alfred Thayer Mahan, *joint* en *amfibisch* optreden, en de relatie tussen zeestrijdkrachten en handel. Hiermee kan men bijvoorbeeld analyseren welke weg China opgaat met zijn maritieme expansie. Wie nadenkt over organisatie en inzet van zeestrijdkrachten vindt bij Corbett nog steeds conceptuele gereedschappen voor een bijdrage aan de bescherming van nationale belangen in de toekomst.

KTZ mr. N.A. Woudstra*

Julian Stafford Corbett (1854-1922) is de belangrijkste Britse maritieme strateeg, die zijn bekendheid grotendeels te danken heeft aan zijn nuances op de maritieme theorieën van de Amerikaan Alfred Thayer Mahan (1840-1919). Honderd jaar geleden, in 1911, publiceerde Corbett zijn boek *Some Principles of Maritime Strategy*. Op het werk van Corbett rust overigens geen auteursrecht meer en het is vrij toegankelijk op het internet.¹ Zijn Engels leest gemakkelijk en oogt verrassend modern, in tegenstelling tot het Nederlands van die tijd, dat nu zeer ouderwets aandoet door zijn naamvallen en spelling.

Wat is nu de relevantie van het denkwerk van Corbett voor de maritieme strategie van de 21ste eeuw? Om deze vraag te beantwoorden behandel ik een aantal belangrijke onderwerpen uit zijn werk. Dit artikel is te beknopt om

op alle aspecten van het ruim driehonderd pagina's tellende boek in te gaan. Daarom beperk ik me tot zaken die relevant zijn voor deze tijd.

Corbett schreef zijn werk twee jaar nadat Blériot met zijn vliegtuig het Kanaal was overgestoken. Stoomschepen, onderzeeboten, torpedo's en zeemijnen bestonden al; draadloze telecommunicatie pas sinds een jaar of tien. Technische innovatie schept voorwaarden voor strategie en de komst van hoogwaardige technologie heeft een aantal van zijn zienswijzen achterhaald. Die achterhaalde zienswijzen komen in dit artikel dus niet aan bod. Toch stond Corbett aan de oorsprong van een aantal gedachten die in de 21ste eeuw nog relevant zijn. Uit zijn studie van de maritieme geschiedenis destilleerde hij tendensen en fenomenen met een algemene geldigheid. Overigens waarschuwde hij theorie nooit te verheffen tot dogma:

It is an old adage of lawyers that nothing is so misleading as a legal maxim, but a strategical maxim is undoubtedly and in every way less to be trusted in action.²

* De auteur is universitair hoofddocent maritieme operaties bij de Faculteit Militaire Wetenschappen van de NLDA in Breda. Daarnaast werkt hij aan een proefschrift over maritieme strategie.

¹ <http://www.gutenberg.org/ebooks/15076>.

² Julian S. Corbett, *Some Principles of Maritime Strategy* (London, 1911, 8). Hierna: Corbett (1911).

Dit artikel behandelt eerst enkele thema's naar aanleiding van het boek *Some Principles of Maritime Strategy*. Daarna volgt een beschouwing langs dezelfde lijn over de relevantie van Corbett's denkbeelden voor het heden. Ik sluit af met een paragraaf met onderwerpen die weliswaar nog geen rol speelden in de tijd van Corbett, maar waarbij zijn denkwerk ons toch zinvolle aanknopingspunten kan bieden.

'Some Principles of Maritime Strategy'

Waarom strategie?

Alvorens in te gaan op maritieme aspecten, gaf Corbett een algemene uiteenzetting over strategie. In zijn tijd bestond bij marinemensen weerstand tegen theorie, waarschijnlijk doordat expertise werd verward met starre dogmatiek. Sir Winston Churchill had er een andere verklaring voor:

*The seafaring and scientific technique of the naval profession makes such severe demands upon the training of naval men, that they have very rarely the time or opportunity to study military history or the art of war in general.*³

Wat de exacte oorzaak van het gebrek aan kennis ook geweest mag zijn, Corbett betoogde dat theorie gereedschappen aanreikt voor de praktijk, en dat de praktijk lessen levert om de theorie aan te vullen. Theorie helpt bij de oordeelsvorming en levert een eenduidig begrippenkader. Als voorbeeld van het ontbreken van een eenduidig begrippenkader, noemde hij de Brits-Franse zeeslag bij Martinique ten tijde van de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog in 1780. Door een dubbelzinnige order van admiraal Rodney aan een ondergeschikte commandant, captain Carkett, ontstond er een misverstand over de wijze waarop de Britten de Fransen zouden aanvallen. De Britten konden daardoor hun tactisch overwicht niet uitbuiten en de slag eindigde onbeslist. Door de afwezigheid van een eenduidige tactische theorie konden de Fransen gebruik maken van de ontstane verwarring en liepen de Britten de overwinning mis.⁴ Maar niet alleen op tactisch niveau is een gemeenschappelijk begrippenkader noodzakelijk. Corbett constateerde:

*How often have officers dumbly acquiesced in ill-advised operations simply for lack of the mental power and verbal apparatus to convince an impatient Minister where the errors of his plan lay?*⁵

Dus ook op strategisch niveau is het van belang dat officieren een wetenschappelijk werk- en denkniveau hebben.

In navolging van de Pruisische strateeg Carl von Clausewitz benadrukte Corbett dat militair optreden niet op zichzelf staat, maar een politiek doel moet dienen en een voortzetting is van beleid, met andere middelen. De politieke doelstellingen en randvoorwaarden moesten leidend zijn voor oorlogsplannen, niet de wijze van oorlogvoeren, volgens bijvoorbeeld Napoleon of Moltke.⁶

Corbett maakte bezwaar tegen beslissingen op strategisch niveau die leken te zijn ingegeven door de waan van de dag. Niet een brede analyse van politieke belangen op lange termijn vormden de basis voor dat soort beslissingen maar de ervaringen van meest recente of lopende operaties:

*The result was a tendency to argue too exclusively from the latest examples and to become entangled in erroneous thought by trying to apply the methods which had attained the last success to war as a whole.*⁷

Dit gold ook voor de samenstelling van zee-strijdkrachten. Naast het belang van technische innovatie moesten de zee-strijdkrachten de resultante zijn van een deductief proces dat gedreven werd door strategische overwegingen.⁸

De beslissende zeeslag van Mahan

Corbett en Mahan worden vaak in één adem genoemd, aangezien zij de bekendste Angelsaksische denkers zijn. Ze legden echter wel

3 Churchill, aangehaald in Lehman, John F., *Command of the Seas: Building the 600 ships Navy* (New York: Charles Scribener's Sons, 1988), 25.

4 Corbett (1911), 4.

5 Corbett (1911), 5.

6 Corbett (1911), 27.

7 Corbett (1911), 8.

8 Corbett (1911), 107.

verschillende accenten op maritieme strategie. Mahan was een Amerikaanse marineofficier, zonder twijfel de grootste maritieme strateeg die de VS heeft gekend, en de bedenker van het begrip *Sea Power*. In 1890 publiceerde hij *The Influence of Sea Power Upon History, 1660-1783*.

Mahan legde sterk de nadruk op het opzoeken van de vijandelijke hoofdmacht, om deze in – liefst één – beslissende zeeslag te verslaan. Nelson's overwinning bij Trafalgar vond hij hiervan een sprekend voorbeeld. Een land dat zo heerschappij op zee kon vestigen kon aldus, ook met een klein leger, een overheersende rol in de wereld spelen. Hij beschouwde de geschiedenis van Groot-Brittannië als een bewijs voor zijn zienswijze.

Hoewel Mahan zelf de nodige nuances heeft aangebracht, is zijn gedachtegoed door een bijna karikatuurale uitleg verworpen tot het *navalisme*. Het navalisme was de mening toegedaan dat in oorlogen tussen maritieme en continentale staten de heerschappij ter zee een doorslaggevende rol vervult. Die heerschappij moest worden bereikt door een slagvloot in één beslissende zeeslag. Deze 'zeeslagfixatie' heeft aan het begin van de 20ste eeuw grote invloed gehad op de bouw van slagvloten in de VS, Japan, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland, die het karakter kreeg van een wapenwedloop.⁹

Nuances van Corbett

Corbett schetste een genuanceerder beeld van maritieme strategie. Hij merkte op dat een sterke partij wel een beslissende zeeslag zou willen voeren, maar dat de andere (met name zwakkere) partij zich daartoe niet altijd laat verleiden! Daarentegen kan een zwakkere partij wel *command of the sea* ontzeggen aan een sterkere partij door een defensieve strategie of door beperkte offensieve acties.¹⁰ We spreken tegenwoordig van *sea denial*.

Corbett onderkende dat de strijd tussen staten *op land* wordt beslecht en relativeerde daarmee

sterk het belang van de 'beslissende zeeslag'. Zo waren in de zeventiende eeuw de zeeoorlogen tussen de Republiek en Engeland weliswaar van doorslaggevend belang geweest voor de wereldhegemonie, maar daaraan kon volgens Corbett geen universele geldigheid worden ontleend:

Since men live upon the land and not upon the sea, great issues between nations at war have always been decided – except in the rarest cases – either by what your army can do against your enemy's territory and national life or else by the fear of what the fleet makes it possible for your army to do.¹¹

Joint en amfibisch optreden

Met het besef dat oorlogen gewonnen worden door de samenwerking tussen de krijgsmacht-delen, had Corbett oog voor *joint* en amfibisch

Marine en landmacht hebben elkaar nodig, bijvoorbeeld voor een landing op de kust. Landing op de baai van Caracas, Curaçao

FOTO AVDD, R. MOL

⁹ G. Teitler, J.M.J. Bosch, W. Klinkert e.a., *Militaire strategie* (Amsterdam, 2002), 116-121.

¹⁰ Corbett (1911), 209.

¹¹ Corbett (1911), 16.

optreden. Hij realiseerde zich dat marine en landmacht elkaar nodig hebben, bijvoorbeeld voor een landing op een kust.

*Alone and unaided the army cannot depend on getting itself ashore, it cannot supply itself, it cannot secure its retreat, nor can it avail itself of the highest advantages of an amphibious force, the sudden shift of base or line of operation. These things the fleet must do for it, and it must do them with its men.*¹²

Corbett was zich bewust van de noodzaak tot samenwerking van de krijgsmachtdelen. Maar hij wist ook dat de deelstaven uiteenlopende belangen, mogelijkheden en beperkingen kunnen hebben. Zo noemde hij de verschillende belangen die de krijgsmachtdelen kunnen hebben bij het vinden van een geschikte landingsplaats bij amfibische operaties. Naar zijn mening moest een joint staf op het naasthogere niveau de daarmee gepaard gaande dilemma's oplossen.¹³

Joint (en *combined*) optreden was op zich trouwens geen nieuw fenomeen. Zo vochten Amerikaanse troepen en de Franse marine tegen de Britse zee- en landmacht in de *Yorktown/Chesapeake Campaign* tijdens de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog (1781). In de tijd van Corbett waren de krijgsmachtdelen echter verkokerd en ging zijn pleidooi voor samenwerking in tegen de gevestigde praktijk. In die zin was hij tegendraads en vernieuwend.

De relatie tussen handel en zeestrijdkrachten

De Britse econoom David Ricardo (1772-1823) had aan het begin van de 19de eeuw op theoretische gronden al aangetoond dat landen baat hebben bij specialisatie en handel op grond van comparatief voordeel. De dubbele paradox is dat ondanks de kosten die gepaard gaan met handel en ondanks mogelijke absolute kostenvoordelen van een partner, de handelspartners samen meer kunnen produceren dan in een situatie van autarkie.

Corbett constateerde dat handel over zee in zijn tijd een belangrijke groei had doorgemaakt en dat dit in toenemende mate samenhang met de vitale belangen van Groot-Brittannië. Zijn land was allengs kwetsbaarder geworden en afhankelijker van transport over zee:

*In view of the new conditions it is held that we are more vulnerable through our trade now than formerly, and that, consequently, we must devote relatively more attention and force to its defence.*¹⁴

Corbett analyseerde de groei van de handel, evenals de veiligheidskwesties die daarmee verbonden waren. In de zeiltijd was handel al belangrijk, maar in het stoomtijdperk werd zee-transport efficiënter en omvangrijker. Hierdoor onderkende hij het toenemende belang van de bescherming van wat tegenwoordig *Sea Lines of Communication (SLOC's)* en *choke points* worden genoemd.

¹² Corbett (1911), 295.

¹³ Corbett (1911), 298.

¹⁴ Corbett (1911), 273.

*Command of the sea, therefore, means nothing but the control of maritime communications, whether for commercial or military purposes. The object of naval warfare is the control of communications, and not, as in land warfare, the conquest of territory.*¹⁵

De relevantie van Corbett voor vandaag

'Grand Strategy' leidend voor militaire strategie

Honderd jaar na *Some Principles* kunnen we ons afvragen of de theorieën van Corbett nog wel relevant zijn. In de eerste plaats voor de verhouding tussen politiek en strategie. De Britse strateeg Geoffrey Till stelt onomwonden dat de oorlog in Afghanistan niet de Britse belangen zou hebben gediend: *This is not the sort of war we should be fighting, because it suits the bad guys, not us.*¹⁶

Till betoogt dat het Verenigd Koninkrijk zich de laatste jaren te eenzijdig op *counterinsurgency* zou hebben gericht en daardoor belangrijke andere militaire capaciteiten heeft verwaarloosd. Het land zou zich voor zijn defensiebeleid echter moeten richten op de bescherming van nationale vitale belangen, die meestal economisch van aard zijn. Nu valt de vraag of de oorlog in Afghanistan de wereld er veiliger op heeft gemaakt buiten het bestek van dit artikel, maar ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid schrijft:

*In de eerste plaats richt het buitenlandbeleid zich op het behartigen van de vitale belangen die onlosmakelijk zijn verbonden met het voortbestaan van Nederland, zijn burgers en zijn grondgebied.*¹⁷

Deze gedachtegang is in lijn met Corbett: de inzet van militaire middelen moet het gevolg zijn van politiek beleid dat in de eerste plaats uitgaat van de bescherming van vitale belangen.

Niet de recente ervaringen met *counterinsurgency* of antipiraterij-operaties zouden het strategisch denken moeten bepalen, maar een grondige analyse van de (toekomstige) belangen die bescherming behoeven. Zo'n analyse hoort thuis in een *Grand Strategy*, maar die laat in Nederland nog op zich wachten.

Mahan of toch Corbett?

Mahan en Corbett strijden vaak om voorrang in het maritiem-militaire denken. Het zal geen verbazing wekken dat de 'Mahaniaanse' invloeden in de US Navy nog steeds groot zijn. De US Navy is voorbereid op een beslissende slag met een symmetrische opponent en kent daardoor nog steeds veel grote eenheden. Die symmetrische opponent bestaat echter niet meer en daar zit een probleem.

De neiging bestaat om zich onaantastbaar te wanen door slagkracht en superieure technologie. De US Navy is echter relatief slecht voorbereid op asymmetrische strategieën van een zwakkere opponent en heeft bijvoorbeeld haar mijnenbestrijdingscapaciteit verwaarloosd. Zo bracht de splinternieuwe USS Samuel B. Roberts, die in 1988 tijdens de Iraans-Iraakse tankeroorlog op een Iraanse mijn liep, de kwetsbaarheid voor zeemijnen aan het licht. De reactie van de Amerikanen was overigens geheel in Mahaniaanse stijl. In een beslissende slag werd vrijwel de gehele Iraanse marine uitgeschakeld in operatie *Praying Mantis*.

Maar wat had de US Navy kunnen doen als haar schepen waren bedreigd door een asymmetrische en ongrijpbare opponent als al Qaida? De terroristische aanslag met een bootje vol explosieven op USS Cole in de haven van Aden (2000) is een voorbeeld van zo'n asymmetrische aanval, waarbij de VS niet adequaat kon reageren.

Door meer 'Corbett' aan het denken toe te voegen, en dus door meer te investeren in defensieve capaciteiten, zou de US Navy een beter antwoord hebben op asymmetrische opposenten. Het meest recente strategisch concept *A Cooperative Strategy for 21st century seapower* (2009) geeft hiertoe overigens wel een aanzet.¹⁸

15 Corbett (1911), 94.

16 Geoffrey Till, *Back to Basics: British Strategy after Afghanistan* (Londen, 2011), 1.

17 Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Aan het buitenland gehecht* (Amsterdam, 2010), 11.

18 *A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower* (2007). Zie: www.navy.mil/maritime/Maritimestrategy.pdf.

Corbett's gelijk over joint en amfibisch optreden

Uit de geschiedenis van de afgelopen honderd jaar is het belang gebleken van joint en amfibisch optreden. Japan capituleerde in 1945 zonder dat de Japanse eilanden bezet hoefden te worden met amfibische landingen. Daardoor was het verleidelijk te denken dat het atoomwapen amfibisch optreden voortaan overbodig zou maken. De Korea-oorlog (1950-1953) toonde echter het tegendeel aan. Door een amfibische landing van X Corps bij Inchon sneed generaal Mc Arthur de Noord-Koreanen de pas af en moesten zij zich ijlings naar het noorden terugtrekken. Andere voorbeelden van succesvol amfibisch optreden zijn de Falkland-oorlog (1982) en de bevrijding van Koeweit (1991), waarbij de dreiging van een landing een groot deel van de Iraakse strijdkrachten bond.

Na het einde van de Koude Oorlog is ook het joint optreden in Nederlands verband goed van de grond gekomen. De recente samenwerking van de krijgsmacht delen in Afghanistan illustreert dit. Dit geldt eveneens voor amfibische operaties: het Korps Mariniers voert inmiddels amfibische operaties uit met de *landing platforms dock* (LPD's) Hr Ms Rotterdam en Johan de Witt, terwijl Nederland tijdens de Koude Oorlog helemaal geen LPD's bezat.

In tegenstelling tot Mahan heeft Corbett nadruk gelegd op joint en amfibisch optreden. De Koninklijke Marine opereert in lijn met dit gedachtegoed en mag zich dan ook meer dan ooit 'Corbettiaans' noemen.

Zeestrijdkrachten en koopvaardij

Volgens Corbett is maritieme strategie onlosmakelijk aan handelsbelangen gekoppeld. Op economische gronden, maar ook door innovatie is de wereldhandel consequent harder gegroeid dan het mondiale geaggregeerde bruto binnenlands product (BBP). In de tijd van Corbett (1870-1913) nam de wereldbevolking per jaar met 0,8 procent toe, de groei van het BBP bedroeg 2,1 procent terwijl de handel 3,8 procent toenam. In de periode van 1950 tot 2007 groeide de wereldbevolking per jaar 1,7 procent, het BBP 3,8 procent en de handel 6,2 procent

FOTO ANP

Een voorbeeld van succesvol amfibisch optreden: Amerikaans militair materieel wordt uitgeladen tijdens de invasie van Inchon, Korea, 1950

(in de periode 1950-1973 groeide de handel zelfs 8,2 procent op jaarbasis).¹⁹ Behalve voor personenvervoer, luchtpost en enkele niche-producten, zoals snijbloemen, is transport over lange afstand het efficiëntst over zee. De alternatieven: vervoer per trein of vrachtwagen (indien mogelijk) of luchttransport zijn duurder.

De relatie tussen marine en koopvaardij is sinds eeuwen evident. Koopvaarders werden zelfs uitgerust met kanons. Ondanks het toenemend belang van de wereldhandel kon de koopvaardij zich echter tijdens de Koude Oorlog nauwelijks in de belangstelling van zeestrijdkrachten verheugen. Ik zou dit de exceptie van de Koude Oorlog willen noemen. Dit kwam mogelijk door een Mahaniaanse visie op de bipolaire wereld. De westerse zeestrijdkrachten moesten in het kader van een ideologische strijd een beslissende slag kunnen toebrengen aan de zeestrijdkrachten van het Warschaupact, en bereidden zich daar voortdurend op voor. Na de Koude Oorlog is deze symmetrische vijand, die Mahaniaans uitgeschakeld kon worden, verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een zeer diffuus pallet aan dreigingen.

¹⁹ World Trade Organization, *World trade Report 2008, trade in a globalizing world*, 15.

FOTO ANP, D. MESSISINS

De aanslag in 2000 op de USS Cole, waarbij zeventien Amerikaanse zeelieden omkwamen, is een voorbeeld van een asymmetrische aanval waarbij de VS niet adequaat kon reageren

In een diffuse, multipolaire wereld vol ongekende dreigingen passen de denkbeelden van Corbett. De bescherming van de handel op hun Sea Lines of Communication en in choke points maakt daar deel van uit. Daarmee is een eind gekomen aan deze exceptie en keren de zee-strijdkrachten terug naar hun klassieke taak: bescherming van de koopvaardij.

De tweede eeuw na Corbett...

Nu we de tweede eeuw na Corbett ingaan reikt hij ons gereedschappen aan: de theorie van het strategisch proces, het belang van joint en amfibisch optreden en de bescherming van de handelsvloot. Hiermee kan men onder meer analyseren welke weg China opgaat bij zijn maritieme expansie. Overigens is het interessant te lezen dat zowel Corbett als Mahan grote

bekendheid genieten bij de Chinese maritieme denkers. Het ziet ernaar uit dat Corbett de overhand heeft. Dat wil zeggen dat de Chinezen voor het behoud van de strategische balans met de VS vooralsnog kiezen voor een strategie van de zwakkere partij: in staat om command of the sea te ontzeggen aan de VS, met asymmetrische middelen.²⁰ Dit verklaart de Chinese nadruk op de bouw van onderzeeboten en ballistische raketten, die ze kunnen inzetten tegen Amerikaanse *carrier battle groups*.

Natuurlijk geven sommige ontwikkelingen in de afgelopen eeuw aanleiding om de strategie van Corbett aan te vullen. Zo valt het op dat zowel hij als Mahan eigenlijk alleen spraken over strategie in relatie tot de interstatelijke verhoudingen. Dreigingen van *non-state actors*, partizanen, zeerovers of andere criminelen kwamen nauwelijks aan de orde. In het huidige denken zijn *non-state actors*, zoals criminelen en terroristen, wel degelijk een factor van

20 James R. Holmes and Toshi Yoshihara, 'China's Navy, a turn to Corbett?', in: *Proceedings Magazine*, december 2010.

belang. Zij zullen zich van asymmetrische methodes bedienen tegenover een sterkere partij, zoals bij USS Samuel B. Roberts en USS Cole.

In de geest van Corbett vraagt dat om uitstekende inlichtingen en de mogelijkheid om chirurgisch en flexibel te opereren, ook in de preventieve fase. Eerst verrast worden en dan massale vergelding toepassen zal immers vaak niet het gewenste politiek-strategische effect sorteren – en is in het geval van een niet-traceerbare vijand zelfs onuitvoerbaar.

Nieuwe maritieme uitdagingen

In de tijd van Corbett was transport de belangrijkste functie van de zeeën. Corbett kon niet bevroeden dat staten zich een eeuw later zouden verdringen om de natuurlijke rijkdommen van het maritieme domein en dat overbevissing, oliewinning en natte mijnbouw conflictstof zouden kunnen opleveren. Hij kon evenmin bedenken dat vervuiling van kustwateren door industrialisatie en illegale dumping tot problemen zouden kunnen leiden. Of dat terroristen aanslagen zouden kunnen plegen op het wereldomspannende netwerk van glasvezelkabels op de bodem van de wereldzeeën. Of dat duizenden Afrikaanse migranten met gevaar voor eigen leven de oversteek naar Europa zouden wagen in gammele vaartuigen. Noch dat dit laatste continent vanuit Zuid-Amerika overzee zou worden bevoorraad met harddrugs. Of dat malafide reders mee zouden werken aan de proliferatie van allerlei wapentuig. De globalisering van de afgelopen eeuw heeft nieuwe maritieme uitdagingen met zich meegebracht. Hoewel bijvoorbeeld zeeroverij zo oud is als de handel over zee, zijn de meeste van de hiervoor genoemde verschijnselen relatief nieuw. Naast de klassieke militaire taken zoals Corbett die voor ogen had, richten zee-strijdkrachten zich in toenemende mate op rechtshandhaving, ofwel politieke taken. Interessant is, dat zijn gedachtegoed ook in die context bruikbaar is. Zo bestaat er een analogie

tussen asymmetrische dreigingen van statelijke actoren en non-state actors. Anticipatie, preventie, flexibiliteit en proportionaliteit zijn dan enkele Corbettiaanse eigenschappen die zee-strijdkrachten moeten bezitten om dit soort dreigingen te beantwoorden. Dat dit niet altijd vanzelfsprekend is, blijkt uit de genoemde voorbeelden van de US Navy.

Ten slotte

Chinese maritieme strategen kennen hun klassiekers; ook voor westerse professionals zijn zij relevant. Corbett is onder hen één van de meeste prominente. Hij heeft een integrale visie gegeven op maritieme strategie, waarbij hij politieke, economische en militaire aspecten met elkaar in verband heeft gebracht.

FOTO ANP, R. UITRECHT

De Hr. Ms. Evertsen geeft een Grieks schip brandstof. Het schip is door Somalische piraten vrijgelaten. Bescherming van de koopvaardij is een klassieke maritieme taak

Hij schreef reeds dat, behoudens enkele uitzonderingen, joint optreden nodig is voor conflictbeslechting. Zoals water naar het laagste punt stroomt, zal een vijand immers daar willen aangrijpen waar het militaire spectrum niet is afgedekt.

Wie nadenkt over organisatie en inzet van zee-strijdkrachten vindt bij Corbett na honderd jaar nog steeds bruikbare conceptuele gereedschappen, die bijdragen aan de bescherming van onze nationale belangen in de toekomst. ■